

Jaarverslag

Stadsarchief Zoetermeer

2024

Leonard Korevaar, gemeentearchivaris

Januari 2025

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Verwerving van archieven en objecten	3
2.1 Verworven archieven	3
2.2 Verworven objecten	6
2.3 Lopende verwervingen	7
3. Inventarisatie van archieven	8
3.1 Geïntariseerde archieven	8
3.2 Werkzaamheden vrijwilligers	9
4. Beheer van de archiefbewaarplaats en het e-depot	9
4.1 Archiefbewaarplaats	9
4.2 E-depot	10
5. Beschikbaarstelling van de collectie	10
5.1 Online beschikbaarstelling	10
5.1.1 Digitalisering van archieven	10
5.1.2 Zoeken personen verbeterd	12
5.1.3 Themapagina's toegevoegd aan website	12
5.1.4 Collectiebeheersysteem 'NDE-proof'	13
5.2 Educatie	14
5.2.1 De 'Canon van Zoetermeer'	14
5.2.2 Erfgoedleerlijn CKC	14
5.3 Bezoekers	15
5.4 Social media	15
5.4 Tentoonstellingen	15
5.5 Overige publiciteit	17

1. Inleiding

Het Stadsarchief Zoetermeer beheert archieven en collecties, zoals foto's en kranten, van de gemeente Zoetermeer en talloze Zoetermeerse verenigingen, personen en bedrijven. Deze archieven en collecties worden bewaard in de gemeentelijke archiefbewaarplaats en het gemeentelijke e-depot en op verschillende manieren beschikbaar gesteld aan gebruikers. Op grond van de Archiefverordening Zoetermeer 2020 brengt de gemeentearchivaris jaarlijks verslag uit over het beheer van de gemeentelijke archiefbewaarplaats en het e-depot, het beheer van de archieven die naar de archiefbewaarplaats en het e-depot zijn overgebracht en de wijze waarop deze archieven aan het publiek beschikbaar zijn gesteld. Met dit verslag wordt hierin voorzien.¹

Dit verslag is opgebouwd aan de hand van de cyclus die een archief doorloopt. Het Stadsarchief verwerft archieven en collecties (paragraaf 2) en inventariseert deze (paragraaf 3). Om ze duurzaam te kunnen bewaren worden deze archieven en collecties vervolgens opgenomen in de gemeentelijke archiefbewaarplaats of het gemeentelijke e-depot (paragraaf 4). Tenslotte worden ze online en/of op andere manieren beschikbaar gesteld aan het publiek (paragraaf 5).

Het Stadsarchief richtte zich tot 2024 op het verwerven, beheren en ontsluiten van het Zoetermeerse erfgoed in de vorm van documenten. In 2024 heeft museum De Voorde echter haar collectie 'ontzameld' en deels overgedragen aan het Stadsarchief. De werkzaamheden van het Stadsarchief stonden in 2024 daarom voor een groot deel in het teken van de overdracht van deze objecten.

In dit verslag wordt regelmatig verwezen naar zaken die via de website www.geheugenvanzoetermeer.nl voor het publiek zijn ontsloten of verbeteringen die op deze website zijn doorgevoerd. Om de behaalde resultaten zo inzichtelijk mogelijk te maken is in de tekst regelmatig een link naar de desbetreffende pagina op deze website opgenomen.

Pet van Gebr. Van der Spek die door museum De Voorde aan het Stadsarchief is overgedragen

---

¹ Dit verslag gaat niet over het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die nog niet naar de gemeentelijke archiefbewaarplaats of het e-depot zijn overgebracht. Hiervoor wordt jaarlijks een apart verslag opgesteld: de KPI-rapportage archief- en informatiebeheer.

2. Verwerving van archieven en objecten

2.1 Verworven archieven

Gemeentelijke archieven die voor blijvende bewaring in aanmerking komen, moeten periodiek worden overgebracht naar de gemeentelijke archiefbewaarplaats of het gemeentelijke e-depot. Na deze overbrenging vallen de archieven onder het beheer van het Stadsarchief en kunnen ze door iedereen worden geraadpleegd, tenzij het college beperkingen aan de openbaarheid heeft gesteld. De gemeentearchivaris kan daarnaast besluiten om particuliere archieven in de archiefbewaarplaats of het e-depot op te nemen als deze naar zijn oordeel van historische waarde zijn. Particuliere archieven zijn onder andere afkomstig van personen, bedrijven en verenigingen. Ze bevatten vaak informatie over onderwerpen die niet of nauwelijks in de gemeentelijke archieven zijn terug te vinden. Daarnaast kunnen ze een ander perspectief bieden (naast het gemeentelijke perspectief) op zaken die binnen de stad hebben gespeeld. In 2024 zijn de volgende archieven naar het Stadsarchief overgebracht of aan het Stadsarchief geschonken of in bewaring gegeven:

Archief Henk Dirx, ontwerper waterspeelplaats en -paviljoen 'Vergeten paradijs', 1986-1993

In 1992 werd in Zoetermeer de Floriade georganiseerd. In het deelgebied 'Recreatie' werd onder andere de waterspeelplaats en -paviljoen 'Vergeten paradijs' gerealiseerd. Een groot deel van het 'Vergeten paradijs' is nog steeds te zien in het Floriadepark in Rokkeveen. Architect Henk Dirx schonk in 2024 zijn archief met betrekking tot het 'Vergeten paradijs' aan het Stadsarchief. In de collectie van het Stadsarchief was tot nu toe weinig informatie aanwezig over de ontstaansgeschiedenis van de waterspeelplaats en het -paviljoen. Uit de overgedragen documenten blijkt onder andere dat het 'Vergeten Paradijs' niet speciaal voor de Floriade werd ontworpen. Dirx ontwierp de waterspeelplaats en het -paviljoen als inzending voor een prijsvraag van het ministerie Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Waterspeelplaats en -paviljoen 'Vergeten paradijs' op de Floriade in 1992

Archief Adriaan Rees, ontwerper kunstproject 'De hoop van Zoetermeer', 1987-1993

In 1992 was niet alleen op het Floriadeterrein van alles te zien en te doen. Ook elders in de stad werden allerlei activiteiten georganiseerd. Zo was onder andere de beeldende kunstmanifestatie 'Floravontuur in beeld '92' te zien. Hiervoor werden tien ontwerpen van (ex)studenten van de Gerrit Rietveldacademie gerealiseerd.

Eén van de gerealiseerde ontwerpen was de inzending van Adriaan Rees. Het project van Rees bestond uit vier onderdelen, waarbij molen De Hoop centraal stond. Aan de wieken van de molen waren zeildoeken bevestigd met daarop gezeefdrukte portretten van de molenaar, de bakkersvrouw, de burgemeester en 'het meisje van Zoetermeer'. Verschillende Zoetermeerse bakkers bakten daarnaast een broodje ('t Wiekje) dat Rees speciaal voor het project had ontworpen. Ook was aan de gevel van het stadhuis een neon object bevestigd en was in het stadhuis een wandsculptuur van Rees te zien. Ook over het project 'Floravontuur in beeld '92' zijn weinig stukken te vinden in de gemeentelijke archieven. Het archief van Adriaan Rees vormt dan ook een welkome aanvulling op de collectie van het Stadsarchief.

Archief Werkgroep en Stichting 8 maart internationale vrouwendag, ca. 2003-2020

Begin jaren '90 werd in Zoetermeer verschillende keren een 'internationale vrouwendag' georganiseerd. Na een afwezigheid van een aantal jaar werd deze dag in 2002 opnieuw georganiseerd. De dag was een succes. Dit leidde ertoe dat een werkgroep van circa 25 vrouwen van verschillende Zoetermeerse organisaties besloot om ook in 2003 een internationale vrouwendag te organiseren. Het doel van de dag was om de contacten tussen Zoetermeerse vrouwen te bevorderen en te intensiveren. De dag groeide uit tot een jaarlijks terugkerend evenement en de werkgroep werd een stichting.

Flyer uit het archief van Stichting 8 maart internationale vrouwendag

Archief Stadsmuseum Zoetermeer / museum De Voorde, ca. 1997-2024

In 2023 sloot museum De Voorde haar deuren. In 2024 'ontzamelde' het museum vervolgens haar collectie (zie 2.2). In december 2024 schonk het museum het papieren gedeelte van haar archief aan het Stadsarchief.² Het archief bevat naast jaarverslagen en notulen onder andere stukken met betrekking tot de collectie van het museum, tentoonstellingen en foto's.

Archief Sociëteit 'De Kring' (HGOS), 1960-2022

Tot de jaren '60 was Zoetermeer nog een dorp. Veel inwoners kenden elkaar goed. In 1960 besloot een groep inwoners hun vriendschap een officieel karakter te geven en sociëteit 'De Kring' op te richten. De Kring organiseerde wekelijks avonden waar leden 'gedachten, meningen en ervaringen'

---

² Het digitale archief van museum De Voorde wordt aan het Stadsarchief overgedragen zodra de liquidatie van het museum volledig is afgerond.

konden uitwisselen, maar waar ook voor de nodige ontspanning werd gezorgd. Daarnaast organiseerde De Kring uitjes voor leden. Naast autochtone Zoetermeerders waren in de loop van de tijd ook nieuwkomers lid van De Kring geworden. In 2022 werd De Kring opgeheven en kwam het archief bij het Historisch Genootschap Oud Soetermeer (hierna: HGOS) terecht. Het HGOS inventariseerde het archief en schonk het aan het Stadsarchief.

Collectie grote formaten (HGOS)

De afgelopen decennia heeft het HGOS een collectie van losse documenten aangelegd die vanwege hun omvang niet met behulp van de scanners van het genootschap gedigitaliseerd konden worden. In 2024 is deze collectie met behulp van de doorvoerscanner van de gemeente gedigitaliseerd (zie 5.1.1), waarna de documenten in bewaring zijn gegeven bij het Stadsarchief. De gescande documenten zijn, voor zover het auteursrecht het toelaat, te raadplegen via de [Beeldbank](#).

Aanvullingen op reeds verworven archieven

Naast de bovengenoemde archieven heeft het Stadsarchief in 2024 ook een aantal aanvullingen ontvangen op archieven die reeds aan het Stadsarchief waren overgedragen. De volgende aanvullingen zijn in 2024 ontvangen:

- [Archief 005. Gemeentebestuur Zoetermeer 1940-1961](#): dit archief bevat dossiers over allerlei onderwerpen waarmee de gemeente Zoetermeer zich in de periode 1940-1961 bezighield. In 2024 is een kleine aanvulling ontvangen die met name dossiers bevat met betrekking tot de gemeentelijke brandweer.
- [Archief 015. Fragmentarchieven instellingen en bedrijven](#): deze door het HGOS geschonken aanvulling bevat onder ander archiefbescheiden van studentenvereniging Dulci Lacus, kleermaker W. Stout en diverse Zoetermeerse toneelgroepen.
- [Archief 020. Fragmentarchieven personalia](#): deze door het HGOS geschonken aanvulling bevat archiefbescheiden van inwoners van Zoetermeer, zoals familiepapieren, schooldiploma's en -schriften.
- [Archief 050. Gemeentebestuur Zoetermeer 1962-1975](#): dit archief bevat dossiers over allerlei onderwerpen waarmee de gemeente Zoetermeer zich in de periode 1962-1975 bezighield. In 2024 is een omvangrijke aanvulling ontvangen. Deze aanvulling bevat dossiers over diverse onderwerpen, zoals: bestemmingsplannen, begraafplaatsen, verpachting van gronden en de gemeentelijke brandweer.

Personeel van de gemeentelijke brandweer bij een brandweerauto, 1969

- [Archief 054. Gereformeerde Kerk Zoetermeer](#): het Stadsarchief bewaart sinds 1993 het archief van de Gereformeerde Kerk Zoetermeer uit de periode 1862-1972. In 2024 heeft de Gereformeerde Kerk een aanvulling op dit archief bij het Stadsarchief in bewaring gegeven. Deze aanvulling bestaat voornamelijk uit documenten uit de periode 1973-2014.
- [Archief 075. Gemeentebestuur Zoetermeer 1976-1990](#): dit archief bevat dossiers over allerlei onderwerpen waarmee de gemeente Zoetermeer zich in de periode 1976-1990 bezighield. In 2024 is een omvangrijke aanvulling op dit archief ontvangen. Ook deze aanvulling bevat dossiers over diverse onderwerpen, zoals: bestemmingsplannen, bodemonderzoeken, grondverkopen en de Floriade.
- [Archief 154. Christelijke Zang- en Oratoriumvereniging 'Cantate Deo'](#): deze door het HGOS geschonken aanvulling bevat onder andere notulen, plakboeken, brochures en notulen.
- [Archief 156. Oorlogsverzameling HGOS](#): de archiefbescheiden in deze door het HGOS geschonken aanvulling variëren van propagandablaadjes van de NSB tot een foto- en knipselalbum van verzetsman Wim Klein. Naast de archiefbescheiden zijn door het HGOS ook scans van de archiefbescheiden aan het Stadsarchief overgedragen.

2.2 Verworven objecten

In 2023 sloot museum De Voorde haar deuren, waarna de collectie in 2024 samen met de inwoners van Zoetermeer is 'ontzameld'. Hierbij is een deel van de collectie aangewezen als 'onvervreemdbaar Zoetermeers erfgoed'. In september 2024 zijn vervolgens meer dan 700 objecten overgedragen aan het Stadsarchief. Om deze objecten goed te kunnen beheren zijn ze weer in het depot geplaatst dat door museum De Voorde werd gebruikt. De gemeente heeft de huur van dit depot overgenomen. Daarnaast is een extra module aangeschaft van het collectiebeheersysteem dat het Stadsarchief gebruikt. Met deze module kan de administratie van de objecten worden beheerd. Daarnaast kan met behulp van deze module de collectie objecten online toegankelijk worden gemaakt voor het publiek.

Olieverfschilderij 'De Oude Kerk aan de Dorpsstraat gezien vanaf de Delftsewallen' door J.K. Leurs. In 2024 werd dit schilderij door museum De Voorde overgedragen aan het Stadsarchief

2.3 Lopende verwervingen

Naast de in paragraaf 2.2 genoemde archieven werd in 2024 gewerkt aan de verwerving van de volgende archieven:

Notariële akten (1936-1945) en testamenten (1916-1925) van Zoetermeerse notarissen

Het Stadsarchief beheert het [archief van de notarissen uit Zegwaart en Zoetermeer](#) uit de periode 1651-1935. Notariële akten zijn een belangrijke bron voor onderzoek naar personen. Het Nationaal Archief heeft medio 2023 aangegeven een aanvulling op de notariële archieven van Zegwaart en Zoetermeer over te willen dragen aan het Stadsarchief. Deze aanvulling bevat notariële akten uit de periode 1936-1945 en testamenten uit de periode 1916-1925. In 2024 heeft het Nationaal Archief aangegeven dat de overdracht van de notariële akten vertraging heeft opgelopen. Het is nog niet bekend wanneer de akten aan het Stadsarchief worden overgedragen.

Hervormde gemeente Zoetermeer (aanvulling)

Het Stadsarchief bewaart sinds 1996 het [archief van de Hervormde Gemeente Zoetermeer](#) uit de periode 1608-1989. In 2023 heeft de Hervormde Gemeente aangegeven een aanvulling op dit archief in bewaring te willen geven bij het Stadsarchief. In 2024 heeft het Stadsarchief een inventaris van deze aanvulling ontvangen. De aanvulling wordt momenteel materieel bewerkt, waarna ze aan het Stadsarchief worden overgedragen.

Gymnastiekvereniging Pro Patria

Gymnastiekvereniging Pro Patria is in 1911 opgericht en sindsdien uitgegroeid tot één van de grootste gymnastiekverenigingen van Nederland. In 2022 heeft het bestuur van Pro Patria aangegeven haar archief over te willen dragen aan het Stadsarchief. In 2024 is het archief naar het HGOS overgebracht. Bij het HGOS wordt het archief geïnventariseerd en materieel bewerkt, waarna het aan het Stadsarchief wordt overgedragen.

Pyramide van turners van gymnastiekvereniging Pro Patria, ca. 1918-1912 (collectie HGOS)

Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt Zoetermeer

In 2022 heeft de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt Zoetermeer (Het Kompas) aangegeven haar archief in bewaring te willen geven bij het Stadsarchief. Omdat het archief nog niet aan de eisen voldeed voor overdracht aan het Stadsarchief, zijn afspraken met de kerk gemaakt over de wijze waarop het archief aan het Stadsarchief overgedragen moet worden. De kerk is sindsdien bezig met de materiële bewerking en de beschrijving van het archief.

3. Inventarisatie van archieven

3.1 Geïnteriseerde archieven

Archieven die aan het Stadsarchief zijn overgedragen, worden voorzien van een plaatsingslijst of een inventaris. Deze plaatsingslijsten en inventarissen worden op de website van het Stadsarchief geplaatst, zodat gebruikers weten welke archieven bij het Stadsarchief geraadpleegd kunnen worden. Archiefinventarissen en plaatsingslijsten bevatten naast beschrijvingen van de bestanddelen van een archief ook informatie over onder andere de geschiedenis van het archief en de archiefvormer. In 2024 is de inventarisatie afgerond van een aantal archieven die nog niet van een inventaris of plaatsingslijst waren voorzien. Van de volgende archieven is in 2024 een inventaris of plaatsingslijst op de website geplaatst:

- [Archief 052. Denny Adriaansz, jazzpromotor, 1975-2001 \(nummers 17 tot en met 25, gedigitaliseerde muziekcassettes\)](#)
- [Archief 089. Zoetermeerse Carnavalsstichting 'De Soetelieten', 1969-1988](#)
- [Archief 123. Adriaan Rees, ontwerper kunstproject 'De hoop van Zoetermeer', 1987-1993](#)
- [Archief 124. Sociëteit 'De Kring', 1960-2022](#)
- [Archief 138. Vrijzinnig Christelijke Geloofsgemeenschap Zoetermeer \(VCGZ\) – Adventskerkgemeente, 1914-2016](#)
- [Archief 139. Classis Zoetermeer van de Nederlands Hervormde Kerk, Classis Zoetermeer van de Gereformeerde Kerken in Nederland, Classis Zoetermeer van de Protestantse Kerken in Nederland \(PKN\), 1992-2018](#)
- [Archief 163. Henk Dirx, ontwerper waterspeelplaats en -paviljoen 'Vergeten paradijs', 1986-1993](#)

Affiche uit het archief van de Zoetermeerse Carnavalsstichting 'De Soetelieten'

Naast de bovengenoemde archieven zijn ook alle aanvullingen die in 2024 zijn ontvangen (zie 2.1) voorzien van een inventaris of een plaatsingslijst.

3.2 Werkzaamheden vrijwilligers

De vrijwilligers van het Stadsarchief houden zich onder andere bezig met het indexeren van archiefstukken en het digitaliseren en beschrijven van beeldmateriaal. Ze leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan de ontsluiting van de collectie van het Stadsarchief. In 2024 waren er tien vrijwilligers actief voor het Stadsarchief. De vrijwilligers hebben in 2024 op de volgende wijze gewerkt aan de ontsluiting van de collectie van het Stadsarchief:

- Het toevoegen van foto's aan de [beeldbank](#) van het Stadsarchief en het HGOS en het beschrijven van foto's in de beeldbank.
- Het controleren en corrigeren van de index op de bevolkingsregisters van Zoetermeer uit de periode 1817-1936.
- Het bewerken van de indexen op namen in de doop-, trouw en begraafregisters (1586-1811) naar een index die in het collectiebeheersysteem van het Stadsarchief kan worden geïmporteerd. Het importeren van deze index maakt het mogelijk om scans van de doop-, trouw- en begraafregisters online op naam te doorzoeken en te raadplegen.
- Het op naam indexeren en transcriberen van verschillende archiefstukken, waaronder de boelhuisboeken van Zoetermeer (1665-1811) en het register van de volkstelling in 1840 in Zoetermeer.

4. Beheer van de archiefbewaarplaats en het e-depot

4.1 Archiefbewaarplaats

Het Gouwedepot te Moordrecht is door het college aangewezen als gemeentelijke archiefbewaarplaats. De gemeente huurt ruimte in dit depot dat wordt beheerd door het Streekarchief Midden-Holland (hierna: SAMH). In 2024 hebben er geen relevante wijzigingen plaatsgevonden in het beheer van de archiefbewaarplaats. Wel is de wijze waarop dossiers bij het SAMH worden opgevraagd gewijzigd. Wanneer een bezoeker een dossier uit de collectie van het Stadsarchief wil raadplegen dan wordt dit dossier door medewerkers van het Stadsarchief opgevraagd bij het SAMH. Dagelijks worden er op deze manier dossiers naar het stadhuis in Zoetermeer gebracht.

Voor het opvragen van dossiers bij het SAMH werd gebruik gemaakt van het collectiebeheersysteem van het SAMH. Dit had tot gevolg dat het Stadsarchief dossierbeschrijvingen zowel in haar eigen collectiebeheersysteem als in het collectiebeheersysteem van het SAMH moest invoeren. Het Stadsarchief beheert tienduizenden dossiers. Deze werkwijze was daarom erg arbeidsintensief. In 2024 is het SAMH gestart met het vervangen van haar collectiebeheersysteem. In overleg met het SAMH is daarom besloten om de Zoetermeerse archieven niet in het nieuwe collectiebeheersysteem van het SAMH op te nemen, maar medewerkers van het SAMH (een beperkte) toegang te verlenen tot het collectiebeheersysteem van het Stadsarchief. In 2024 is het collectiebeheersysteem van het Stadsarchief hiervoor aangepast.

4.2 E-depot

Naast een archiefbewaarpplaats voor papieren archiefbescheiden beschikt het Stadsarchief over een e-depot waarin digitale archiefbescheiden worden bewaard. Archiefbescheiden die in het e-depot zijn opgenomen worden via de website van het Stadsarchief beschikbaar gesteld aan het publiek. Wanneer het vanwege privacyredenen of auteursrechtelijke beperkingen niet mogelijk is om deze archiefbescheiden via de website toegankelijk te maken dan kunnen ze bij het Stadsarchief in het stadhuis worden geraadpleegd. In 2024 hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden in het beheer of de functionaliteiten van het e-depot. Wel is de gedigitaliseerde collectie audiocassettes van jazzpromotor Denny Adriaansz in het e-depot geplaatst. Deze collectie is onderdeel van archief 052 (Denny Adriaansz, jazzpromotor, 1975-2001) (zie ook 3.1). Vanwege auteursrechtelijke beperkingen zijn de gedigitaliseerde audiocassettes alleen via het Stadsarchief in het stadhuis te beluisteren.

Jazzpromotor Denny Adriaansz

5. Beschikbaarstelling van de collectie

5.1 Online beschikbaarstelling

5.1.1 Digitalisering van archieven

Rechterlijke archieven en archieven Weeskamers van Zegwaard (1568-1812) en Zoetermeer (1567-1811)

Het Stadsarchief digitaliseert niet alleen archieven die vaak worden geraadpleegd. Ook kwetsbare archieven komen hiervoor in aanmerking. In dit kader heeft het Stadsarchief in 2024 de rechterlijke archieven en de archieven van de Weeskamers van Zegwaard en Zoetermeer gedigitaliseerd en beschikbaar gesteld via de website. Deze archieven behoren tot de oudste archieven in de collectie van het Stadsarchief. De rechterlijke archieven bevatten archiefbescheiden met betrekking tot rechtspraak op lokaal niveau, bijvoorbeeld bij faillissementen, openbare verkopen van boedels, sluiting van huwelijken, volmachten en voogdij. De archieven van de Weeskamers van Zegwaard en Zoetermeer bevatten de neerslag van het toezicht op het beheer van goederen van wezen door de Weeskamers.

Charter uit ca. 1640-1650, onderdeel van het Rechterlijk archief van Zegwaart, 1568-1812

Bouwdossiers Zoetermeer 1940-1961

Bouwdossiers zijn de archiefstukken die het vaakst worden geraadpleegd. In 2023 is het Stadsarchief gestart met het digitaliseren van deze dossiers, zodat het niet meer nodig is om naar het stadhuis te komen om deze dossiers te raadplegen. Nadat in 2023 de dossiers uit de periode 1903-1939 digitaal raadpleegbaar zijn gemaakt via www.geheugenvanzoetermeer.nl, zijn in 2024 de dossiers uit de periode 1940-1961 gedigitaliseerd. Na controle van de scans worden de dossiers in het gemeentelijke e-depot opgenomen (zie 4.2) en beschikbaar gesteld aan het publiek.

Collectie grote formaten HGOS (ca. 1300-2024)

Het HGOS heeft de afgelopen decennia een collectie van circa 1000 losse groot-formaat documenten aangelegd. Deze documenten konden vanwege hun omvang niet met behulp van de standaard scanners van het genootschap worden gedigitaliseerd. De collectie bevat allerlei soorten documenten, waaronder kaarten, stadsplattegronden en posters. In 2024 zijn deze documenten met behulp van de doorvoerscanner van de gemeente gedigitaliseerd. De groot-formaat documenten zijn vervolgens door vrijwilligers van het HGOS van een beschrijving voorzien en opgenomen in de [beeldbank](#). De collectie is daarna in bewaring gegeven bij het Stadsarchief (zie 2.1.7).

Poster uit de collectie grote formaten van het HGOS

5.1.2 Zoeken personen verbeterd

Veel archieven, zoals akten van de burgerlijke stand, notariële akten en bevolkingsregisters, bevatten namen van personen. Deze archieven zijn een belangrijke bron voor iedereen die geïnteresseerd is in familiegeschiedenis of onderzoek doet naar een specifiek persoon. Op de website van het Stadsarchief kunnen verschillende archieven op naam worden doorzocht en digitaal worden geraadpleegd. Het Stadsarchief werkt continu aan de verbetering van de ontsluiting van de bronnen met namen van personen. De vrijwilligers van het Stadsarchief hebben hier een belangrijke rol in (zie 3.2). In 2024 is ontsluiting van de bronnen met namen van personen op de volgende wijze verbeterd:

Militieregisters Zegwaart en Zoetermeer op naam doorzoekbaar gemaakt

In 2023 heeft één van de vrijwilligers van het Stadsarchief de militieregisters van Zegwaart (1841-1935) en Zoetermeer (1841-1936) voorzien van een namenindex. Militieregisters bevatten naast namen en adresgegevens informatie over de uiterlijke kenmerken van dienstplichtigen. De registers zijn daarom een belangrijke bron voor stamboomonderzoekers. In 2024 is de namenindex geïmporteerd in het collectiebeheersysteem van het Stadsarchief. Hiermee zijn de scans van de registers op naam doorzoekbaar en raadpleegbaar gemaakt.

Dienstplichtige soldaten tijdens hun dienstplicht in 1908 in Arlon bij de Luxemburgse grens (collectie HGOS)

Zoekfilters toegevoegd

Bij het zoeken naar personen op www.geheugenvanzoetermeer.nl kon vooraf slechts een beperkt aantal zoekcriteria worden meegegeven. Daarnaast was het niet mogelijk om zoekresultaten achteraf te filteren op bijvoorbeeld een specifieke periode of een specifieke bron. Hierdoor was het aantal getoonde zoekresultaten vaak groot. Om de gebruiksvriendelijkheid te vergroten zijn in 2024 extra zoekcriteria toegevoegd die bij het zoeken naar personen kunnen worden meegegeven. Daarnaast is het nu mogelijk om zoekresultaten te filteren op bron (toegang), periode (decennium) en rol. Hierdoor vinden gebruikers sneller wat ze zoeken.

5.1.3 Themapagina's toegevoegd aan website

Om specifieke archieven of collecties onder de aandacht te brengen en beter vindbaar te maken, is het Stadsarchief in 2024 gestart met het toevoegen van themapagina's aan de website www.geheugenvanzoetermeer.nl. De volgende themapagina's zijn in 2024 toegevoegd:

Themapagina 1: Post 45-erfgoed

Op deze themapagina zijn de resultaten van het Post-45 project te vinden. Het doel van dit project was de cultuurhistorisch waardevolle panden, complexen, gebieden en structuren van Zoetermeer uit de periode 1945-1990 te inventariseren en te waarderen. Op de themapagina zijn naast 'Het verhaal van de stad' verschillende wijkbiografieën en een toelichting op het Post-45 onderzoek te vinden.

Voorpagina van 'Het Verhaal van de Stad'

Themapagina 2: Tweede Wereldoorlog

Bronnen met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog worden relatief vaak geraadpleegd. Op deze themapagina is daarom een overzicht opgenomen van alle bronnen met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog die het Stadsarchief beheert. De meeste bronnen zijn digitaal beschikbaar. Op de themapagina zijn daarom links opgenomen, zodat de bronnen direct geraadpleegd kunnen worden.

5.1.4 Collectiebeheersysteem 'NDE-proof'

Een steeds groter deel van de collectie van het Stadsarchief is digitaal beschikbaar. Om de digitale collectie vindbaar en toegankelijk te maken en te houden hanteert het Stadsarchief standaarden die binnen de archiefsector worden gebruikt. In dit kader heeft het Stadsarchief in 2024 gebruik gemaakt van de Versnellingsregeling van het Netwerk Digitaal Erfgoed (hierna: NDE). Door gebruik te maken van deze regeling is het collectiebeheersysteem van het Stadsarchief kosteloos 'NDE-proof' gemaakt. Hiervoor zijn de volgende aanpassingen in het collectiebeheersysteem gedaan:

- Implementatie IIF³: IIF is een technisch raamwerk dat het mogelijk maakt om digitale afbeeldingen zonder problemen te delen.
- Aansluiting [Datasetregister](#): door aan te sluiten bij het Datasetregister kunnen erfgoedorganisaties zoals archiefdiensten datasets direct vanuit hun collectiebeheersysteem in het Datasetregister publiceren. Door datasets in het Datasetregister te publiceren wordt het voor andere partijen makkelijker om deze te gebruiken. Een dataset kan bijvoorbeeld bestaan uit de gegevens van alle (openbare) akten van de burgerlijke stand die het Stadsarchief via haar website beschikbaar stelt.

---

³ IIF staat voor International Image Interoperability Framework

- Aansluiting [Termennetwerk](#): om collecties zoals beelddocumenten en archieven goed vindbaar te maken voor gebruikers is het van belang om ze te voorzien van eenduidige termen. Het Termennetwerk van het NDE bevat een groot aantal terminologiebronnen met gestandaardiseerde termen. Door het collectiebeheersysteem van het Stadsarchief te koppelen aan het Termenwerk, kan het Stadsarchief bij de registratie van haar collecties gebruik maken van deze termen. Hierdoor vinden gebruikers sneller wat ze zoeken.

5.2 Educatie

5.2.1 De 'Canon van Zoetermeer'

In 2024 heeft het Stadsarchief samen met het HGOS de 'Canon van Zoetermeer' vastgesteld. Hiervoor zijn de bestaande vensters op de tijdlijn op de gezamenlijke website www.geheugenvanzoetermeer.nl vergeleken met de opzet van de landelijke canon. Op basis van de deze vergelijking zijn vervolgens 21 nieuwe geschreven die als vensters aan de tijdlijn zijn toegevoegd. Nieuw op de tijdlijn zijn bijvoorbeeld vensters over pelgrimstochten (1452), seizoensarbeiders (1700), Zoetermeerders bij de VOC (1743) en schilders die Zoetermeer afbeelden (1865).

Screenshot van de 'Canon van Zoetermeer' op www.geheugenvanzoetermeer.nl/canon

Uit alle vensters op de tijdlijn zijn 50 vensters gekozen die samen de 'Canon van Zoetermeer' vormen. Deze vensters zijn samen met de overige vensters van de tijdlijn te vinden op www.geheugenvanzoetermeer.nl/canon. Het HGOS heeft voor leerlingen op Zoetermeerse basisscholen daarnaast een 'kindercanon' laten maken. Alle leerlingen in de groepen 7 en 8 van Zoetermeerse basisscholen hebben deze kindercanon in de vorm van het boekje 'Otte en Geus ontdekken Zoetermeerse geschiedenis' ontvangen. De kindercanon is daarnaast digitaal te vinden op de educatiepagina op www.geheugenvanzoetermeer.nl/canon.

5.2.2 Erfgoedleerlijn CKC

Museum De Voorde verzorgde erfgoededucatie voor leerlingen in het basisonderwijs. In 2023 sloot het museum echter haar deuren. Ook de erfgoededucatie die het museum verzorgde is sindsdien gestopt. Om erfgoededucatie voor Zoetermeer te behouden heeft het Centrum voor Kunst en Cultuur (CKC) in 2023 subsidie aangevraagd voor de ontwikkeling van een nieuwe erfgoedleerlijn

voor het primair onderwijs. Deze leerlijn zal bestaan uit digitale lesbrieven. Op verzoek van het CKC heeft het Stadsarchief in 2024 input geleverd voor deze lesbrieven.

5.3 Bezoekers

Fysieke bezoekers

Het Stadsarchief zet al enkele jaren in op het digitaal beschikbaar stellen van archieven. Het aantal bezoekers dat fysiek langskomt bij het Stadsarchief neemt daarom (net zoals bij andere archiefdiensten) gestaag af. Veel archieven zijn echter (nog) niet digitaal beschikbaar. Er komen daarom nog steeds bezoekers fysiek langs bij het Stadsarchief voor de inzage van archiefstukken. Sinds 2022 maakt het Stadsarchief voor de ontvangst van bezoekers gebruik van de faciliteiten van de Omgevingsbalie. Voor het bestuderen van archieven is een rustige omgeving noodzakelijk. De faciliteiten van de Omgevingsbalie worden echter vaak door meer partijen gebruikt (inzage bouwdoSSIers, spreekuur Stadsbouwmeester) en bevinden zich in een omgeving met veel lawaai. Het Stadsarchief is daarom op zoek naar een andere locatie voor de ontvangst van bezoekers. In 2024 is in dit kader een studieruimte voor bezoekers van het Stadsarchief opgenomen in de plannen voor de verbouwing van de begane grond van het stadhuis.

Website

Het aantal bezoekers van de website van het Stadsarchief en het aantal paginaweergaven op de [website](#) bleef in 2024 stabiel ten opzicht van 2023.

5.4 Social media

Op social mediakanalen deelt het Stadsarchief informatie over bijvoorbeeld nieuwe aanwinsten of nieuwe functionaliteiten op de website. Ook worden deze social mediakanalen gebruikt om de hulp van het publiek in te roepen. Zo heeft het Stadsarchief in 2024 via social media de hulp van het publiek ingeschakeld om de locatie van foto's in de [beeldbank](#) te achterhalen. Het Stadsarchief is al enkele jaren actief op [Facebook](#). Het aantal volgers van de Facebookpagina van het Stadsarchief steeg in 2024 van 463 tot circa 630. In 2024 is het Stadsarchief in 2024 daarnaast actief geworden op [LinkedIn](#) en [Instagram](#). Eind 2024 had het Stadsarchief 153 volgers op LinkedIn. De activiteiten van het Stadsarchief op Instagram moeten nog verder worden ontwikkeld. Eind 2024 had het Stadsarchief 12 volgers op Instagram.

5.4 Tentoonstellingen

Om foto's en archiefbescheiden uit de collectie voor een breder publiek toegankelijk te maken, werkt het Stadsarchief regelmatig mee aan tentoonstellingen. In 2024 heeft het Stadsarchief meegewerkt aan de volgende tentoonstellingen:

'Daar komen de Geuzen!' (HGOS en Stadsarchief)

Op 28 en 29 september was het Stadsarchief samen met het HGOS te vinden op het Festival Historisch Zoetermeer. In 2024 was het 400 jaar geleden dat Leiden werd ontzet. Het Stadsarchief en het HGOS lieten daarom in een tentoonstelling zien hoe de geuzen in Zoetermeer terecht kwamen en hoe in 1574 de Slag bij de Voorweg in Zoetermeer uiteindelijk bijdroeg aan het Ontzet van Leiden. Stichting Verborgene Stad maakte in overleg met het Stadsarchief en het HGOS een [virtuele](#)

[reconstructie](#) van de Slag bij de Voorweg. Deze reconstructie werd tijdens het festival aan het publiek getoond.

Screenshot van de virtuele reconstructie van de Slag bij de Voorweg

Gedurende het festival beantwoordden het Stadsarchief en het HGOS daarnaast veel vragen van bezoekers. Hierbij werd telkens gewezen op de informatie die te vinden is op www.geheugenvanzoetermeer.nl.

Bezoekers van de tentoonstelling 'Daar komen de Geuzen!' op Festival Historisch Zoetermeer

'Er is er één jarig' (HGOS)

In 2024 bestond het HGOS 75 jaar. Dit werd onder andere gevierd met de tentoonstelling 'Er is er één jarig' in het gebouw van het genootschap. Naast de geschiedenis van het genootschap kwamen in deze tentoonstelling verschillende evenementen en feesten in Zoetermeer aan bod. Het Stadsarchief gaf de eerste notulenboeken en statuten van het genootschap in bruikleen voor deze tentoonstelling. Daarnaast werden enkele objecten met betrekking tot de in 1992 in Zoetermeer gehouden Floriade in bruikleen gegeven.

5.5 Overige publiciteit

Het Stadsarchief heeft in 2024 van het HGOS de mogelijkheid gekregen om structureel een bijdrage te leveren aan het verenigingsblad 't Seghen Waert. Het Stadsarchief heeft van dit aanbod gebruik gemaakt. In de rubriek 'Nieuws uit het Stadsarchief' wordt nu ieder kwartaal een interessante ontwikkeling bij het Stadsarchief besproken, bijvoorbeeld een nieuwe aanwinst of een archief dat digitaal beschikbaar is gekomen.

Bijdrage van het Stadsarchief aan verenigingsblad 't Seghen Waert van het HGOS